

Op 7 oktober organiseert de KNB het jaarlijkse wetenschappelijk congres. Dit jaar is het thema 'Insolventierecht in de notariële praktijk'. Iedere notaris heeft in zijn praktijk wel eens met insolventierecht te maken. Denk aan een erfgenaam die in een schuldsanering zit, of een bv die failliet is gegaan. Toch blijkt de notaris lang niet altijd goed op de hoogte te zijn van dit onderwerp. *Notariaat Magazine* zet een top 5 met misvattingen over insolventierecht op een rij.

Wetenschappelijk congres

TEKST Gertjan Laan | BEELD Truus van Gog

1 Kennis van het insolventierecht is niet voor iedere notaris relevant.

Dit klopt niet, want het insolventierecht is relevant voor alle vakgebieden van de notaris. Een voorbeeld over insolventie in de vastgoedpraktijk. Bij de narecherche blijkt dat op de verkoper, vlak voor de levering van een perceel, de schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard en er heeft geen *Vormerkung* plaatsgevonden. Wat moet de notaris in zo'n geval doen? En hoe zit het als wél *Vormerkung* heeft plaatsgevonden? Daarnaast is het insolventierecht ook van belang voor de familierechtpraktijk, de ondernemingsrechtpraktijk, en voor de afwikkeling van nalatenschappen.

2 Alleen werklozen gaan gebukt onder schuldenlast.

Een veelgehoorde misvatting is dat mensen die gebukt gaan onder een problematische schuldenlast dat aan zichzelf te wijten hebben, en dat men gewoon moet gaan werken. Uit cijfers van de Nederlandse Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK) over 2010 blijkt allereerst dat juist het aandeel werkenden sterk toeneemt bij het beroep op de schuldhulp: een op de twee mensen die aankloppen voor hulp heeft een inkomen boven modaal (vanaf 33.000 euro per jaar). Deze toename betekent in de praktijk dat steeds meer notariskantoren te maken

Vijf misvattingen over insolventierecht

krijgen met klanten met een schuldenproblematiek. Uit de cijfers blijkt ook dat mensen door een complex van factoren in de schulden raken. Soms heeft men inderdaad te veel op afbetaling gekocht omdat materiële behoeften direct bevredigd moeten worden. Maar vaak is ook ziekte, arbeidsongeschiktheid of ontslag het begin van een neerwaartse schuldenpiraal. Bij veertigers is echtscheiding een belangrijke oorzaak en bij 65-plussers het overlijden van de partner. In beide gevallen is de overblijvende partner vaak niet gewend de financiën te beheren en daalt het gezinsinkomen ook nog eens substantieel.

3 De kern van insolventieproblematiek ligt in het vennootschapsrecht.

Vennootschaps-, ondernemings- en faillissementsrecht. De levensloop van de onderneming van de wieg tot het graf op de golven van de economie. Daarmee is het dan toch wel afgehecht voor de notaris; oprichting, fusie, splitsing, overname, (her)kapitalisatie en aan het eind van de rit liquidatie of faillissement. Zo is het natuurlijk niet. Een voorbeeld uit de praktijk: het komt regelmatig voor dat transacties of overdrachten (van aandelen) voorwaardelijk plaatsvinden; al dan niet onder voorwaarde van het faillissement van de vervreemder of verkrijger. De voorwaarde kan ontbindend of opschortend zijn. In geval van faillissement rijst dan de vraag of de voorwaarde aan de curator kan worden

teggeworpen. De kern van de problematiek ligt dan niet uitsluitend in het vennootschaps- en faillissementsrecht, maar ook in het goederenrecht.

4 De schuldsaneringsregeling is een (te) eenvoudige manier om schuldenvrij te raken.

De praktijk wijst op het tegendeel: het is een strenger regime dan bij een faillissement. De schuldenaar moet 'te goeder trouw' zijn ten aanzien van het ontstaan van de schulden. Dit wordt door de rechter getoetst. De schuldenaar staat vervolgens drie jaar onder toezicht van een bewindvoerder en een rechter-commissaris. Hij moet die periode voldoen aan allerlei verplichtingen, waaronder de sollicitatie-, de boedelafdracht- en de informatieverplichting. Pas daarna wordt door de rechter beoordeeld of de schuldenaar de 'schone lei' waard is. Voor wat hoort wat.

5 Bepalingen van de Faillissementswet die van overeenkomstige toepassing zijn verklaard in geval van vereffening van een nalatenschap, zijn alleen van toepassing op insolvente nalatenschappen.

Dat hoeft niet het geval te zijn. Een aantal van deze bepalingen is ook van toepassing indien een *solvente* nalatenschap volgens de wet wordt vereffend. Dat kan met name van belang zijn wanneer de nalatenschap door één of

meer erfgenamen beneficiair aanvaard is en er geen executeur is die tot voldoening van opeisbare schulden van de nalatenschap bevoegd is. Daarbij dient onder meer gedacht te worden aan de bepalingen op het gebied van verrekening en separatisten.

Op vrijdag 7 oktober 2011 zal tijdens het wetenschappelijk congres van de KNB het preadvies 'Insolventierecht in de notariële praktijk' worden besproken. Daarnaast geeft Marc Lammers, oud-bondscoach van het Olympische Nederlands dameshockeyteam een presentatie over motivatie en inspiratie. Het congres vindt plaats in het World Forum in Den Haag.

Preadviseurs

Het preadvies is geschreven door mr. dr. G.H. Lankhorst (Beleidsadviseur Directie Rechtsbestel van het ministerie van Veiligheid en Justitie), prof. mr. F.R. Salomons (hoogleraar Privaatrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam), mr. S. Perrick (advocaat bij Spinath + Wakkie) en mr. M. Broeders (advocaat bij Freshfields Bruckhaus Deringer Amsterdam). Inleider en voorzitter van het congres is prof. dr. B.E. Reinhartz (hoogleraar Notarieel Recht aan de Universiteit van Amsterdam).

U kunt zich nog opgeven via het inschrijfformulier op de homepage van NotarisNet.